

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2015|013 VAN 2 APRIL 2015

OVER DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 26 MAART 2015 OVER DE DEFINITIEVE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE BEGRAAFPLAATS IN TEMSE

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 2 april 2015 volgende advies uit:

1. De VCOE vindt het positief dat inzake de bescherming van de begraafplaats in Temse een uitgebreid beschermingsdossier voor advies wordt voorgelegd aan de commissie. Zowel de diverse documenten in het kader van de voorlopige bescherming als de definitieve bescherming maken deel uit van het adviesdossier.

De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de definitieve bescherming met name (a) het ministerieel besluit tot bescherming als monument van de begraafplaats in Temse (b) het verslag van de behandeling door het agentschap onroerend erfgoed van de uitgebrachte adviezen en de ingediende bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek en (c) het beschermingsvoorstel.

2. De commissie erkent de erfgoedwaarde van de begraafplaats en vindt het positief dat het structurerend stratenpatroon, de vormgeving met ommuring en calvarie en de smeedijzeren poorten als geheel worden beschermd.

De commissie ondersteunt dan ook ten volle artikel 1 van het ministerieel besluit waarin vastgelegd wordt dat de begraafplaats 'Oud kerkhof' wordt beschermd als monument wegens de historische en artistieke waarde.

De commissie stelt de voorgestelde afbakening van het beschermd monument zoals vastgesteld op het bijgevoegd plan aan het ministerieel besluit in vraag.

Artikel 2 van het ministerieel besluit geeft een uitvoerige beschrijving van het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt. De commissie ondersteunt de vermelde beschrijving van de historische waarde, in casu de architectuurhistorische waarde en de artistieke waarde.

3. Bij het beschermingsdossier behoort tevens een uitvoerig uitgewerkt beschermingsvoorstel. Hierin wordt een uitvoerige en gedetailleerde beschrijving gegeven van de historische waarde van de verschillende onderdelen.

De commissie vraagt om het (juridisch) statuut van dit beschermingsvoorstel verder te verduidelijken. Zo stelt de commissie bijvoorbeeld vast dat het beschermingsvoorstel ingaat op de beheersdoelstellingen. Deze komen evenwel niet aan bod in het ministerieel besluit. De commissie merkt op dat de beheersdoelstellingen onlosmakelijk verbonden zijn met de bescherming van de begraafplaats. De commissie vraagt dan ook om het statuut van het beschermingsvoorstel te verduidelijken en in functie daarvan de opname van de beheersdoelstellingen in het ministerieel besluit te overwegen.

De commissie stelt wel de financiële haalbaarheid in vraag van de verplichte archeologische begeleiding bij de opgraving van de 19de en 20ste eeuwse overschotten.

De commissie dringt aan op een uniforme benadering door het agentschap van de verschillende begraafplaatsen zowel op vlak van selectie (zie volgende paragraaf) als op vlak

van de beheersdoelstellingen.

4. De commissie stelt vast dat in het kader van het openbaar onderzoek slechts één bezwaarschrift werd ingediend, namelijk door het gemeentebestuur zelf. De bezwaarindiener stelt de erfgoedwaarde van de uitgebreide selectie graven van het agentschap onroerend erfgoed in vraag en klaagt ook de financiële impact van deze uitbreiding aan.

Het gemeentebestuur van Temse nam zelf het initiatief voor de bescherming van 322 graven. Na onderzoek ter plaatse besliste het agentschap dat 727 graven behouden dienden te blijven. Op basis van een overleg tussen het gemeentebestuur en het agentschap in 2014, besliste het agentschap 497 graven te selecteren (en te beheren als monument). In het kader van het openbaar onderzoek heeft de gemeente opnieuw haar bezwaar tegen de selectie van de graven geformuleerd.

De commissie stelt vast dat het agentschap het bezwaar betreffende de selectie van de graven loskoppelt van de inhoudelijke selectiecriteria en erfgoedwaarden die aan de basis liggen van de bescherming van de begraafplaats als monument. De commissie is van oordeel dat de selectie –aan de hand van bouwfysische, artistieke, historische erfgoedwaarden – onlosmakelijk verbonden is met de bescherming van de begraafplaats als geheel. De commissie verwijst naar het beschermingsvoorstel waarin vermeld wordt: *'In de criterionota wordt verduidelijkt hoe de selectiecriteria omschreven worden binnen dit dossier. Daaruit blijkt dat dankzij het bijna integraal voorkomen van de structurerende elementen en graftekens die zowel de 19de als 20ste eeuw overspannen, de begraafplaats van Temse niet alleen zeer herkenbaar en authentiek is maar zelfs zeldzaam mag genoemd worden. Het feit dat de begraafplaats als een ensemble ervaren wordt, bevestigt de eerdere waarden.'*

De criterionota en de manier waarop verschillende criteria onderling werden afgewogen, werd op de commissievergadering verder toegelicht door het agentschap. De begraafplaats geeft een totaalbeeld van 200 jaar geschiedenis in Temse van alle lagen van de bevolking. Op basis hiervan ondersteunt de commissie de voorgestelde selectie.

5. Op basis van bovenstaande opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies.